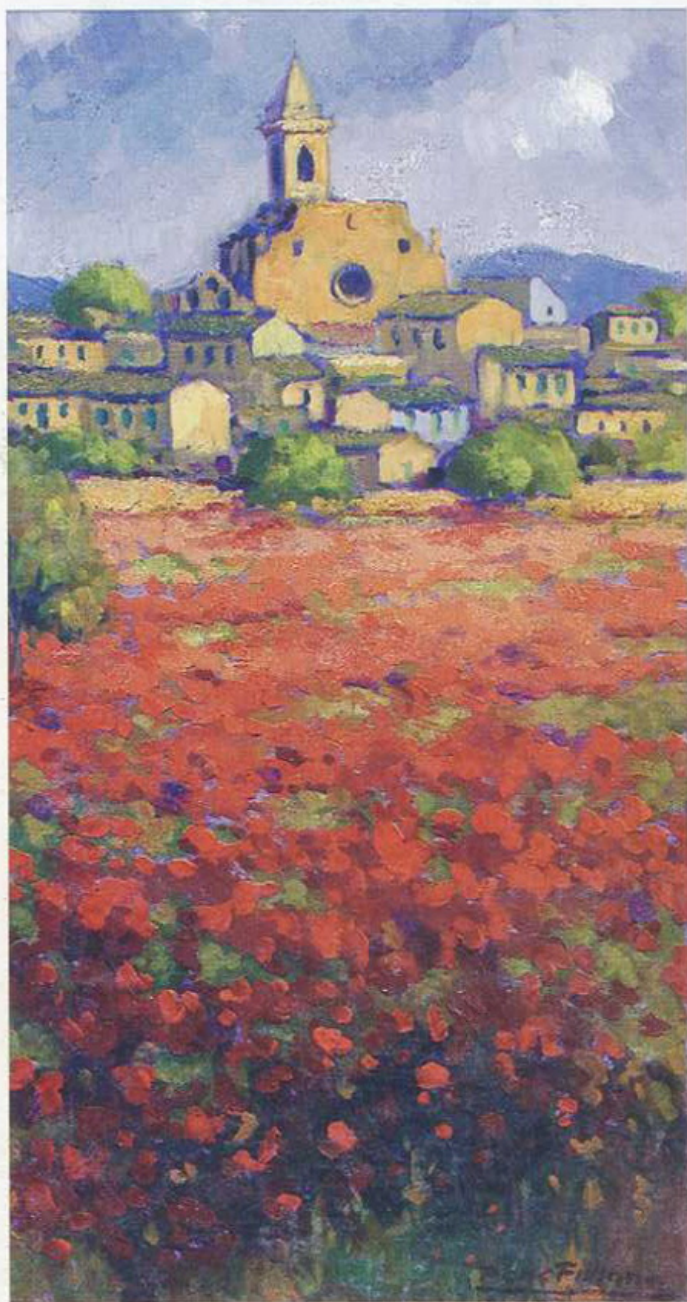

Festes de **SANT JAUME**
Santanyí 2006

am
santanyí
ÉS CÒPIA
DIGITALITZADA

del 17 al 30 de juliol de 2006

Sig 82.811 ASU fes

*F*estes de
SANT JAUME
Santanyí 2006

Coberta: **ANDREU PONS**

Oli damunt tela. 13x25 cm.

Col·lecció particular

am
santanyí
ÉS CÒPIA
DIGITALITZADA

Index

MIQUEL PONS

EL RETORN DELS PERDEDORS

DE LES GUERRES DE CUBA I FILIPINES (1895-1898) I VI . . . 6

GALERIA 17

GORI SUAU VIDAL

COM CADA ANY, MÉS GRUMETS 18

Festes de **SANT JAUME**
Santanyí 2006 20

EULOGIO DÍAZ DEL CORRAL

EN LLORENÇ VIDAL I VIDAL,

POETA, EDUCADOR I PACIFISTA SANTANYINER 26

JAUME FERRANDO BARCELÓ

TOTES LES HORES DE SOL DEL DIA

ELS RELLOTGES DE SOL DE L'ESGLÉSIA NOVA 30

CONSOLACIÓ 2006
Concerts a posta de sol 40

PREMI BERNAT VIDAL I TOMÀS 44

PRESSUPOST MUNICIPAL ANY 2006 49

PADRÓ D'HABITANTS (31-12-2005) 50

Salutació

El vol ràpid i estrident de les falzies i la lentitud atortugada de la bruixa de borriçol anuncien la imminència de les festes. Enguany més encara, perquè el foc que arriba del cel ha estat més cuitor que els altres anys i les ments han congriat d'hora anhels d'aigua de cales i d'ombres perfumades de pins.

La festa és sempre gaudi per a l'esperit. En el món modern té més sentit que mai, perquè l'excés de deures va, cada dia més, en detriment del temps lliure que tenim a l'abast. La festa representa una ocasió magnífica per practicar el diàleg, per xerrar amb els companys, per retrobar els amics, en definitiva. La festa és també un punt de trobada amb la pròpia cultura, que en aquelles illes és un bé que no té preu i que convé que sapiguem valorar.

Amb l'esperança, doncs, que gaudiu del programa que amb il·lusió renovada hem preparat des de l'ajuntament, volem desitjar-vos a tots, santanyiners i visitants, unes bones festes de sant Jaume, marcades per la concòrdia, la pau i la germanor. Molts anys.

Miquel Vidal

Batle de Santanyí

*El meu avi va anar a Cuba
A bordo del "Català"...
arribaren temps de guerres
de perfidies i traicions
i en el mar de les Antilles
retronaren els canons...
J. Ortega Monasterio.*

A la publicació de les festes de Sant Jaume 2001, donava inici a un dels articles relacionats amb les lluites, *allende los mares*, a les llunyanes illes Antilles i Filipines, sense oblidar Puerto Rico. No era un serial de lloanxa a la gesta descobridora, conquistadora, dominadora, d'Espanya a terres illenques i continentals de l'anomenat nou món. El domini d'Espanya, altra part toca a potències occidentals, sempre no fou acatat per nadius que veien acorralada la seva llibertat, la seva vida condicionada, vençuda, el seu or en estat pur embarcat en els succeïus retorns de les caravel·les. La queixa, la protesta, la sang, la violència... ha estat motiu de la completa negativa posada, a voltes, en mans dels poetes, dels pintors, àdhuc pels mateixos espanyols. A vegades, els mateixos conqueridors, per gelosia o per enveja o ànsia d'or, s'acaraven uns als altres, fins a la mort, en algun cas, però també inquisidors fins a la mort, d'aquells esclavitzats, víctimes del manament que conduïa a la forçada inexistència. No és el meu intent historiar l'encontorn de les Índies, del comportament dels conqueridors, acompanyats dels evangelitzadors, ni el comportament dels jesuïtes amb relació a la independència dels països que integraven gran part del mapa-mundi. Especialistes trobaren obcecats per la *madre patria*, mentre altres neguen tal vinculació. Quelcom deu passar amb els milers de nadius de la magna Amèrica llatina. Deixem el capítol de l'espanyolització colonial. Recordem que en el passat segle XX, tants de fills d'Espanya embarcaren amb l'objecte de millorar l'estat vital tan enfora de casa seva. Eren els emigrants, que hem conegut, i pogueren tornar. No em referesc a aquells il·lusos que es vengueren per anar a fer la guerra en el lloc d'uns ben recolzats per la fortuna i es per això que trobam pocs xuetes a les llistes de combatents a Ultramar.

El novell segle XXI, ha maniobrat a l'inrevés, d'allà, d'on ? de totes ètnies han vingut i vénen exposades al risc d'una mort quasi anunciada. No fa massa que a un periòdic de Palma vaig llegir que el que restava a Filipines d'Espanya era obra de l'església. Tenc amics a terres de missió que em parlen més dels drets humans, de la humanització, que de la pica baptismal.

Als articles anteriors, m'apropava als fets transcendents de les guerres d'independència, tan cubana com tagala, de les colònies enceses, per mal vistes pels grans autors del 98 i el 98, amb la pau de París, segellà la confrontació, l'estat en

coma, el defalliment de l'imperi -orto- fins el capdavall de -l'ocaso-.

Aquest 2006, passaré llista a aquells joves del terme de Santanyí, els perdedors, ruïnes humanes, motiu de burla per tot allà on passaren amb l'esperança del retorn. I aquells altres que no tornaren, perdedors, també, soterrats entre canyes de sucre, o a la profunda i blava tomba atlàntica.

ADROVER VIDAL, BARTOMEU

Tenim una simple anotació que ens informa que el 9-XII-1898, torna de Cuba.

BARCELÓ OBRADOR, GABRIEL

Va néixer a Cas Concos des Cavaller (20-II-1870) i morí a Santanyí (3-III-1930). Se sap que el 1870 era a Cuba. El seu nom no consta a la Relación de jefes, oficiales y tropa que formaron parte del Batallón Provincial, de Juan José Negreira Parets. 1998 Referència a Cuba (1).

Miquel Pons.

El retorn del perdedors de la Guerra de Cuba i Filipines (III) 1895-1899 (2).

BARCELÓ RIGO, DAMIÀ

S'Alqueria Balanca (12-VIII-1875). Lluità a Filipines. "soldado 2ª del Regimiento Nº 1, al Batallón Nº 13, repatriado en febrero de 1899", segons Negreira Parets, Juan José. Baleares en la Guerra de Filipinas (1896-1898) (3).

Més informació: Miquel Pons.

El retorn dels perdedors de les Guerres de Cuba i Filipines (4).

BARCELÓ (SASTRE?), ANTONI

Per informació familiar sabem que va néixer a s'Alqueria Blanca, a Can Formatge. J. J. Negreira, pàg 302, inclou un Barceló Sastre, Antoni "soldado 2ª del Regimiento de Infantería Nº 2, al Batallón Nº 13, repatriado en abril de 1899, de Villafranca de Bonany" (3).

És el mateix que figura a Homenaje a los excombatientes de las compañía de Cuba, Puerto Rico y Filipinas (VIII). Compañía de Filipinas, on hi apareix com Antonio Barceló Sastre, aleshores encara vivent. El seu nét Antoni Roig Barceló, manifesta que quan arribà a Filipines, un general li encarregà batir una església i posà a les seves ordres "una grossa de nadius que el feien tornar foll" (5).

Notícies de Cuba, 1896 Oli/tela, 77x114 cm.

BONET BARCELÓ, BARTOMEU

S'Alqueria Blanca, 11-VII-1863. L'Havana 24-I-1898. A l'esmentada data de defunció consta una apuntació recollida pel vicari Mn Joan Ginard, recollida del pare del soldat Bartomeu Boner i Barceló, on informa que l'esmentat soldat, morí a l'Hospital militar de Alfonso13 (sic) de La Habana a conseqüència de caqueria palúdica (6).

BARCELÓ RIGO, PERE

"Soldado 2ª, marchó en noviembre de 1895, falleció el 10 de abril en Malasia en la enfermería de Güira de Melena, Santanyi" (1).

BONET ROIG, JAUME

"Soldado 2ª, marchó en septiembre de 1896, condecorado, repatriado en octubre de 1897 por enfermo, de Santanyi" (1).

BOVER OLIVER, BERNAT

Aquest soldat no apareix a les dues publicacions de Juan José Negreira Parets ni a Juan José Negreira i José Luis de Mesa. Si es troba a la llista de Homenaje a los excombatientes (VIII) (5). Era de Felanitx, on va néixer el 8-IV-1879. L'inserten a la guerra de l'Antilla Major. El seu fill Bernat el tenia present a Filipines i recordava un retrat amb una barba molt llarga i un altre sense barba. Bona part de la seva vida va transcorrer a s'Alqueria Blanca, on defellí el 17-6-1956. La informació procedeix de "Juzgado de Paz - Santanyi". Fou majoral en es Pujol d'en Fullana. Li agradava obrar la pedra. La seva vocació resta patent al propi panteó, en el cementiri de s'Alqueria Blanca - Calonge.

BURGUERA ESCALES, BERNAT

"Soldado 2ª condecorado, de es Llombards" (1). Consta que morí de tuberculosi.

BURGUERA OLIVER, BARTOMEU

"Soldado 2ª, marchó en noviembre de 1895, repatriado en diciembre de 1898, de Santanyi" (1).

BURGUERA OLIVER, JOAN

"Soldado 2ª, marchó en noviembre de 1895, repatriado en julio de 1897, por enfermo, desertó en Palma, de Santanyi" (1).

BURGUERA VIDAL, JAUME

"Soldado 2ª, repatriado de Filipinas en abril de 1899, de Santanyi" (3).

BURGUERA VIDAL, NADAL

Es Llombards (14-IX-1873). Repatriat de Cuba. Fill de Nadal i Apol·lònia. Vingué malalt i morí de tisi (15-V-1900). Era fadrí (7). El retorn fou el 15-V-1898 (7) (2).

BURGUERA SALVÀ, MIQUEL

Amb el correu de València arribaren soldats repatriats de Cuba i entre ells Miquel Burguera Salvà, de Santanyí (5-XI- 1898) (8).

FERRANDO VIDAL, PERE

Amb el vaixell "que Cataluña", el 24 de març de 1898, arribaren alguns soldats i entre ells Pere Ferrando Nadal, fill de Nadal i Magdalena. Segons el llibre "Defunciones... 1888-1909" consta que morí de tisi als 22 anys (19-II-1901) (9).

FERRER GRIMALT, ANTONI

Fadrí de 21 any, vivia al carrer de Son Amer, del Llobards. Fill de Joan i Miquela: "Que era soldado procedente de Cuba destinado al Regimiento de Infantería Regional de Baleares Nº 1 y estaba en su casa por enfermo con licencia ilimitada. Disenteria crónica" (10). Morí el 16-V-1898 (11).

FERRER SUAÚ, FRANCESC

22 anys, fadrí, fill de Mateu Ferrer i Ferrer i Apol.lonia Suaú i Valens (12). La causa de la mort fou disenteria contagiada a Cuba (13).

FERRER SUAÚ, LLORENÇ

Morí als 21 anys (18-I-1901). Havia arribat de Cuba el 7-XII-1898.

FERRER VIDAL, JOAN

Va néixer a Santanyí (9-VII-1875) (14). S'embarcà amb el vaixell "San Ignacio de Loyola", d'anada passaren per les Illes Canàries i de tornada pel Canal de Suez. A causa d'una malaltia pròpia del país, fou hospitalitzat a Filipines on el visitaren soldats del terme de Santanyí. Fou donat de baixa i retornà a Santanyí. De la seva vinguda de Filipines, ho notifica "La Almudaina" (15). Havia lluitat a Filipines com ho notificà "La Àncora" (16). Defallí a més de 90 anys. Es pot trobar més informació, adhuc de la seva vena de versificador o El retorn del perdors de les Guerres de Cuba i Filipines. 1895-1899 (2).

FRONTERA (...?), MIQUEL

Les notícies són un poc confuses. Mentre s'afirma que Llorenç Oliver i Miquel Frontera sucumbiren en la batalla naval de Santiago de Cuba, sembla que hi participaren. Segons el Ministeri de Guerra publica les baixes de l'exèrcit de Cuba, entre els malalts apunta Josep Cervera Vidal, de Santanyí, 4-IX-1898. Una altra notícia innova que Llorenç Oliver i Miquel Frontera, de Santanyí, desembarcaren a Alcúdia, 29-IX-1898.

GARCÍA OLIVER, PERE

Una notícia molt simple fa avinent que amb el vaixell correu de València desembarcaren repatriats de Cuba, i entre ells els santanyiners Miquel Burguera Salvà, ja esmentat i Pere García Oliver, de Santanyí – 5-XI-1898.

MAS BONET, GUILLEM

Natural des Llobards, fill de Joan i Catalina. Morí a la guerra de Filipines, 1898 (?). La informació procedeix de Joan Nadal. El pare Bartomeu Mas, teatí diu que era de Can Perlo. Si no hi ha dos noms i cognoms repetits, Antoni Marimon, el dona de Manacor.

OLIVER BONET, MIQUEL

Fill de Miquel Oliver i Salvadora Bonet. Fadrí de 23 anys. Segons el Registre Civil morí a causa de disenteria crònica contreta a Cuba (7), a 9-XI-1900.

OLIVER VERGER, LLORENÇ

Ja esmentat, juntament amb Miquel Frontera, quan de retorn d'Ultramar, desembarcaren a Alcúdia. 24-XII-1898.

PEÑA GARAU, JOSEP

És més conegut per *es partó Pep* o *es patró rovellat* de Ca Na Marsala o La Marina, de Cala Figuera. No va néixer al terme de Santanyí, sinó a Lluçmajor el 18-I-1875. Fill de Bernadí Peña Amengual i Antònia Garau Garau. Quan morí 21-III-1951, era víduo

PEÑA GARAU, JOSEP

d'Àngela Salom i Ferrando. Són notes que es troben al Registre Civil (Juzgado de Paz – Santanyí). Josep Peña lluità a Cuba on fou testimoni d'una escena que negà el protagonista per no entalar el seu honor militar. Després de la possible derrota d'Espanya, contra l'imperialisme yankee treballa a les obres d'obertura del Canal de Panamà. Tota l'aventura de la seva vida, està continguda a l'obra inèdita de Bernat Vidal i Tomàs Memòries del Patró Revira.

PONS VICENS, ANDREU

Fill de Pere i Maria Vicenç va néixer a s'Alqueria Blanca el 27-XI-1876. Fou batejat per Mn. Gabriel Rigo i Rigo. Segons m'informen els seus néts la idea d'anar a Cuba era per guanyar duros. Tal volta s'oferí a anar-hi a canvi d'un altre. Sembla que tornà de buit. Es deia que es guanyaven pessetes. Segons la premsa el retorn de Cuba, l'octubre de 1897 fou per malalt. (18)

PONS RADO, JOAN

Sols una notícia i escueta, el seu retorn de Cuba fou el 30-XI-1898.

RIGO FERRER, LLORENÇ

Eren freqüents les repatriades de soldats, més per les malalties que per les ferides als combats. Un altre soldat santanyiner que vingué per malalt Llorenç Rigo Ferrer (19).

RIGO TOMÀS, SEBASTIÀ

De moment sols dispòs d'una informació oral que recorda que el tal soldat lluità a Cuba. Tal volta seré més sortat. Una altra notícia informa que el 22-XI-1896 molts de soldats embarcaren en el "San Ignacio de Loyola" amb destí a L'Havana. Amb tota seguretat hi havia santanyiners, com ho denota els cognoms. Alguns ja són nominats.

RIGO VIDAL, ANDREU

"Sold 2ª, marchó en noviembre de 1895, condecorado, falleció el 14 de octubre de 1896 en La Habana de fiebre amarilla, de Santanyí" (1).

ROIG VICENS, ANTONI

Fill de Jaume i Margalida, 24 anys, fadrí, natural de Santanyí. El vicari Agustí Muntaner, fa constar que era soldat d'infanteria i que morí de disenteria el 13-II-1899 (20). El Registre Civil (jutjat de Pau) confirma que la mort fou de disenteria aplegada servint l'exèrcit de Filipines. Havia tornat a Mallorca amb el correu de Barcelona 21-I-1898.

RUIZ BOVER, RAFEL

Fill de Josep i Catalina. Tenia 23 anys. Soldat repatriat de Filipines, morí de disenteria el 19-II-1899. Com els altres companys també la va contreure a Filipines, l'anotació de Defunciones de Adultos – 1888-1909- III és més simplificada que la del Registre Civil, 1895-1898.

SALMERÓN LÓPEZ, MANUEL

Fill de Joan i Miquela, des Llombards, carrer de son Amer, 16. Fadrí de 21 anys, morí el 15-V-1898. Consta en el Registre Civil N° 246 F 247. "Que era soldado procedente de Cuba destinado al Regimiento de Infantería Regional de Baleares N° 1 y estaba en casa por enfermo con licencia ilimitada. Disenteria crónica". Una altra nota que deu pertànyer a l'Arxiu Parroquial diu: "Carabiner 44 a víduo - + 10-VIII-1905 enterrament no eclesiàstic"

SBERT I RIGO, JOSEP

Va néixer a s'Alqueria Blanca, el 10-XII-1872 i morí a Santanyí el 21-V-1924. Lluita a Filipines. He pogut disposar de bona documentació escrita i gràfica que va aparèixer a Sant Jaume-2001, de Santanyí i Sant Roc de s'Alqueria Blanca 2005. Els articles dins la sèrie : El retorn dels perdedors de les guerres de Cuba i Filipines- I i V.

SERVERA ADROVER, GABRIEL

Segons "La Almudaina" (21) arribà per repatriat malalt el soldat de Santanyí Gabriel Servera Adrover. No s'ha de confondre Servera, amb Cervera, com s'ha apuntat. La partida a Cuba fou el setembre de 1896. Va merèixer ser condecorat. Amb tal nom a Defunciones de Adultos 1888-1909 consta la mort d'un malalt d'asma, el novembre de 1899 (20).

VERGER LLADÓ, BARTOMEU

Caporal "del Regto Inf al Batallon nº 13, repatriado de Filipinas con Joan Ferrer i Antoni Vidal por enfermo en agosto 1897, de Santanyí"

VERGER LLADÓ, JAUME

"Sold 2ª de Infantería, al Batallón nº 13, repatriado por enfermo en agosto de 1897, de Santanyí" (3). Entre els que retornen de Cuba i Filipines, com a ferit o malalt, Jaume Verger Lladó, segons "La Aurora" (22) (23).

VICENS MUNTANER, BLAI

Procedent de Cuba torna a Santanyí 11-XI-1898

VICENS PONS, BARTOMEU

L'any 1876, entre els 42 nadons nascuts a s'Alqueria Blanca i Calonge no consta Bartomeu Vicens i Pons (24). No s'insereix a l'índex. No obstant en el Registre Civil -Juzgado de Paz- Santanyí - es fa avinent que el 22-VII-1876, acudeix Miquel Vicens, natural de Santanyí, no especifica s'Alqueria Blanca, que manifesta que a ca seva "el dia de hayer (sic), va néixer un nin, fill legítim del declarant i Margalida Pons i el seu

nom serà Bartomeu (25). "Sold 2ª, marchó en noviembre, 1895, repatriado en diciembre 1898" (1). De Cuba tornà delicat de salut. Va contreure matrimoni amb Francisca Rigo Cister. La seva mort fou 11-IX-1917 i deixava dos fills, Miquel de 3 anys i Antoni de vint mesos. Per informació oral, se sap, que va caure mort al portal del seu domicili, carrer de la Teulera (s'Alqueria Blanca) (26).

Miquel Pons - Sant Roc-2005

VICENS PONS, MIQUEL

Arribà de Barcelona, per Sóller i repatriat de Cuba Miquel Pons, de Santanyí (27). La premsa esmentada afirma que arribaren el 12 i eren del Batalló d'Andalucía. La seva mort d'aparell digestiu fou el 23-III-1895. Tenia 21 anys. Segurament hi ha alguna equivocació entre l'arribada que dona "La Almudaina" 13-IX-1898, i el 1895. La data última coincideix amb la del òbit (28).

VIDAL BONET, PERE

Ens trobam davant el dubte de si Pere Vidal, és conegut per Pere el Cec, que segons explica a un romà anà a Cuba per testimoniar els esdeveniments bèl·lics, ja que no els podia veure per la condició de cec. Pel fet de localitzar-lo he consultat a l'Arxiu Parroquial de Santanyí Libro de Bautismos de 1854 a 1871 - III i Bautismos 1871 - 1887 - IV Defunciones de Adultos desde 1888-1909 - III. Tal volta es podria identificar Pere Vidal amb les notes: "Pedro Vidal hijo de José i de Juana María Bonet cong-es naturales de esta, nació cerca de las cuatro de la madrugada del veinte de Septiembre de mil ochocientos sesenta y tres y fue bautizado en mismo día" (29) I la seva defunció, signada pel vicari Agustí Muntaner "... mandé dar sepultura en el día de la fecha al cadáver de Pedro Vidal y Bonet, soltero, de esta, sin profesión, de cuarenta años..." (30). No està massa definit si era glosador o un altre els hi componia i ell els cantava amb la guitarra. Vegeu l'article de Miquel Pons (2).

(Continuarà)

Cala Figuera - Santanyí
Sant Pere, el del gall, 2006
Miquel Pons

1. Juan José Negreira – José Luís de Mesa Mallorquines, menorquines y pitiusos en la guerra de Cuba, 1898-1898.
2. Santanyí, Sant Jaume 2004 - 2001 - 2005.
3. Juan José Partes Balears en la guerra de Filipinas, 1896-1898. Lleonard Muntaner, 2006.
4. S'Alqueria Blanca, Sant Roc 2005.
5. Toni Roig "Bloc de notes, Miquel Pons" Felanitx 27-XI-1999. "Homenaje a los excombatientes de las campañas de Cuba, Puerto Rico y Filipinas" Felanitx, agost 1955.
6. "La Almudaina", 8-VIII-1897.
7. Jutjat de Pau – Registre Civil. Desde 23 dobles – 1898.
8. Juan Pou Muntaner Noticias de relaciones históricas de Mallorca siglo XIX. Tomo IX, 1896 – 1990.
9. Arxiu parroquial de Santanyí Defunciones... 1888 – 1909. Nº 10, fol 109.
10. Registre Civil Defunciones S. 3ª 15 – IV – XI 1895 – 22 X- 1898. Nº246. fol 247.
- 11/12/20. Arxiu parroquial Santanyí Defunciones de Adultos 1888 – 1909 III, fol 85.
13. Registre Civil- Jutjat de Pau 5. 3ª 16. Desde 23 dobles 1898.
14. Arxiu Parroquial de Santanyí Bautismos 1871 – 1887 IV. Nº 70 Fol 163.
15. "La Almudaina" 22-VIII-1897.
16. "La Aurora" 23-VIII-1897
17. Registre Civil Defunciones 5. 3ª 15-10-XI-1895, 22-X-1898.
18. "La Almudaina" 17-X-1897.
19. "La Almudaina" 1-VIII-1872.
22. "La Almudaina" 24-XI-1897.
23. "El Àncora" 23-VIII_1897.
24. "La Aludaina" 22-VIII.1897.
25. Registre Civil, Santanyí 21-VIII-1872. Nº 190.
26. Libro de óbitos de la Iglesia de Alquería Blanca 11-IX-1917. Signa Damià Rigo Rte i Miquel Ponsm, Sant Roc 2005.
27. "La Allmudaina" 12-IX-1898.
28. Arxiu Parroquial de Santanyí, Defundiones... 1888-1909 III, nº14, fol 64.
29. Arxiu Parroquial de Santanyí, Libro de notas de bautismos de 1854 – 1866 III, Nº 80, fol 152.
30. Arxiu Parroquial de Santanyí Defunciones de Adultos desde1888 –1909 III, Nº37, fol 132 (Llobera rector).

Galeria

Paisatje

Bruno Beran

Brno (Moràvia) 1.888 - Palma 1.979

Dibuix de Bruno Beran (Palma 1979)

Col·l PiB.

COM CADA ANY, MÉS GRUMETS

Gori Suau Vidal

Un any més us ofereixo els "Grumets". A mi m'agrada jugar amb les paraules, trencar-les, mirar el que hi ha dedins i, quan les he analitzades, ajuntar-les una rere l'altra, formar pensaments, frases, grumets que dic jo, i que aquests diguin alguna cosa, que tinguin sentit. Aquest treball m'ajuda a pensar i a fer un aplec de normes que, a qualsevol moment de la vida les pugui emprar, per no caure de nas a terra.

Aquest sistema de treballar no és exclusiu meu. Tots podem fer frases curtes i saboroses. Ja en feren pensadors molt anomenats i que molts de vosaltres coneixeu. Però teniu en compte que jo no cerc comparar-me amb ells, quan som conscient que no els arribi ni a les soles de les sabates.

I jo, ¿com ho faig? Mir la natura, pens amb el que he llegit, contemplant el vol d'un ocell, la serp que surt quan ha de ploure i s'arrossega avergonyida damunt la terra, o altres escenes que es presenten en un moment de la vida; pens el fet i, igual que una dona amb esforç dona llum a un fill, amb esforç, però menys -faltaria més- don llum a una frase, una consigna, que després reflectesc damunt un paper.

¿Per què "Grumets"?

¿No us han dit mai a casa o no heu sentit a dir quan dinau a ca un amic, que al brou li falta un grumet de sal? Sí, segur que sí. Vol dir, doncs, que el brou és un poc fat i heu d'afegir-li un polset de sal. Poca, un grumet.

Anem, idò, al bessó de la qüestió:

El que venç, no sempre convenç.

Les guerres no donen pau; més bé morts i odi.

La mort és el fracàs de la matèria i el triomf de l'esperit.

Avui, sí; demà, no.

La vida és futur, fins que arriba la mort que és parada i fonda.

Un silenci té més força que un crit.

No tem al que diran; tem al que diré.

Si dones mel a menjar, tu també menjaràs mel.

Es diu que hi ha raons de pes. I jo em deman si les raons es poden pesar.

Està bé que diguem 'he tocat amb un dit el cel', però tenint en compte que el cel no es toca, el cel és viu.

Sigues optimista, no cantis victòria abans de la victòria.

Saber retirar-se a temps és una victòria.

Per l'únic que val la pena viure és per morir.

Guanyar la por és un triomf.

am
santanyi
ÉS CÒPIA
DIGITALITZADA

El sexe sense amor, és igual a un cafè descafeïnat.

No esperem que ens demanin; abans donem.

Un dubte: ¿heretam nosaltres uns béns o els fills ens els deixen temporalment?

La soledat admesa, és la millor companya.

Si la naturalesa amolla qualche calàpet quan plou, que no ens estranyi si n'amollam algun quan parlam.

La mar és la millor escola per aprendre d'anar vius.

Com més enfora arribi la medicina, més aprop estarà dels pacients.

Si no empram bé el temps, no podem queixar-nos de la brevetat de la vida.

No totes les persones majors són grans, però totes les persones grans també tornem majors.

Un incapaç és capaç de fer qualsevol cosa.

Riu amb ganes i plora si és precís.

El que sona a música a vegades fa plorar.

Si comandar és sevir, benvinguts els qui comanden.

El qui ensopega i no cau, avança camí. (En record de Teresa, que sempre tenia la llen-gua a punt)

Un vaixell al port, és com una bicicleta damunt l'acera.

La infància és el millor tresor que té l'home per a polir.

La mort sempre ens encalça i tanmateix no ens agafarà fins que haurem perdut totes les forces.

Un conegut et sent; un amic t'escolta.

Hi ha persones riques de pobresa.

DNI, validesa permanent: Passaport per a l'eternitat

Deixau ara aquest grumets perquè serà més profitós que empreu un grumet de sal per fer més ric el brou que haurà preparat la madona per als de casa i els altres familiars llunyans que, avui, ens acompanyen a la taula, per dir-nos tots MOLTS D'ANYS.

SANTANYÍ
Fet de pedra

Festes de SANT JAUME Santanyí 2006

DILLUNS, DIA 17 DE JULIOL DE 2006

A les 19,00 h

Inauguració de l'exposició dels treballs realitzats durant el curs per la nostra gent major (ceràmica, brodats...).

A la Casa de Cultura del carrer Centre, núm. 28.

A les 20,00 h

Inauguració de l'exposició Punts Cardinals de **Luis Maraver**.

A la Casa de Cultura de can Jaume Antoni (carrer Portell, núm. 11).

A les 20,00 h

4ts de final Torneig de Futbol Sala: Elèctriques Santanyí – Souvenir Atenea.

A les 21,00 h

4ts de final Torneig de Futbol Sala: Milar s'Aljub – Construccions Ruzafa.

A les 21,30 h

Pregó de les Festes de Sant Jaume 2006 a càrrec de **Sebastiana Rado i Perelló**.

A l'església de Sant Andreu.

A continuació, concert de l'**Orquestra Simfònica de Balears "Ciutat de Palma"** amb la col·laboració de la pianista **Sachiyo Nomura**.

Direcció: **Philippe Bender**.

DIMARTS, DIA 18 DE JULIOL DE 2006

A les 17,00 h

A les piscines municipals, concurs de natació i diversos jocs d'aigua per a nins i nines.

A les 20,00 h

Inauguració de l'exposició de Metges del Món "Des de la meua mirada"

Acte seguit, s'inaugurarà l'exposició de fotografies dels Castellers de Mallorca. En aquest acte es presentarà el cartell i la camiseta de la III Passejada Solidària que organitza el grup de Joves de Post Confirmació.

A sa Rectoria.

A les 20,00 h

4ts de final Torneig de Futbol Sala: Cafes Feka – Promotora.

am
santanyí
ÉS CÒPIA
DIGITALITZADA

Festes de SANT JAUME Santanyí 2006

A les 20,30 h

II Concurs de plats salats d'estiu. Hi haurà un premi per als plats elaborats pels joves i al·lotes fins a 30 anys. (Vegeu-ne programes a part).

Col·laboració: Associació de Mestresses de Casa Nureddunna de Santanyí.

A la Plaça Major.

A les 21,00 h

4ts de final Torneig de Futbol Sala: Contrucciones Losanti – Bar Sa Creu.

A les 21,30 h.

SOPAR A LA FRESCA de Pa amb Oli. Per poder sopar haureu d'adquirir uns tiquets. El preu dels tiquets és de 4. (Vegeu-ne programes a part).

A la Plaça Major.

A continuació, show de l'humorista **PACO CALONGE**.

DIMECRES DIA 19 DE JULIOL DE 2006

A les 18,00 h

A s'**Abeurador**, concurs de dibuix per a tots els nins i nines fins a 14 anys.

Organització: Associació de Mestresses de Casa Nureddunna de Santanyí.

A les 20,00 h

Semifinals del torneig de Futbol Sala.

A les 21,00 h

Semifinals del torneig de Futbol Sala.

A les 22,00 h

A la Plaça Major, combat de picat presentat per Felip Munar.

Seguidament, ballada dels més petits de l'escola de ball d'Ordi Broix i mostra de ball mallorquí a càrrec d'**ORDI BROIX**.

DIJOUS DIA 20 DE JULIOL DE 2006

A les 17,00 h

Horabaixa d'aventura juvenil: rocòdrom, tirolines, ràpel i "puente tibetano"

Al camp municipal d'esports.

Festes de SANT JAUME Santanyí 2006

A les 22,00 h

Diversió...Música...Jove...Aigua...**Barregeu tot i n'obtendràs una festa jove d'estiu.**
Col·laboració: Centre d'Informació Jove.
Al camp municipal d'esports.

DIVENDRES DIA 21 DE JULIOL DE 2006

A les 18,00 h

Gran parc temàtic infantil: matalassos d'aire, gladiador, bou mecànic, catapulta d'aigua, festa de la sabonera i molta animació.
Al camp municipal d'esports.

A les 21,00 h

Final del torneig de Futbol Sala.

A les 22,30 h

SANTANYÍ ROCK amb els grups santanyiners
COM TU, THE BLACK BEARDS, RADIO SUR i METÀL·LICA.
A la Plaça Major.

DISSABTE DIA 22 DE JULIOL DE 2006

A les 10,00 h

Torneig Quadrangular de Petanca.
A les pistes municipals.

Si vols passar un dia diferent, vine **a les 10,30 h a Son Garrot:** anirem amb carros, cavalls i bicicletes a s'Amarador. A les 14,00 h dinarem tots plegats (cadascú ha de dur el seu dinar) i a les 16,30 h tornarem a partir cap a Santanyí. Podeu apuntar-vos fins dimecres dia 20 a l'Ajuntament de Santanyí (Margalida Obrador o al telèfon 649 432 320).

A les 16,00 h

Tirada al colomí puntuable pel campionat de Balears.
Organització: Societat de Caçadors de Santanyí.
A Son Danusset.

am
santanyí
ÉS CÒPIA
DIGITALITZADA

Festes de SANT JAUME Santanyí 2006

A les 18,00 h

Horabaixa de Bàsquet amb el IV Streetball.
Al poliesportiu.

A les 20,30 h

Presentació del llibre Baules d'**Antoni Prats**, guardonat amb el XXI premi de poesia **Bernat Vidal i Tomàs.**
A la Casa de Cultura de can Jaume Antoni.

A les 23,00 h

Verbena Camp amb les actuacions de l'**ORQUESTRA OASIS, la GRAN ORQUESTRA MALLORCA i TUMBET DE SOLFA.**
A la Plaça Major.

Diumenge dia 23 de juliol de 2006

A les 9,30 h

Volta cicloturística. Partirem de la Plaça Major. A la tornada hi haurà berenar per a tots els participants a Sa Residència. (Vegeu-ne programes a part).
Organització: Renault Santanyí i Ferreteria Mestre.

A les 17,00 h

Bateig dels nous gegants de Santanyí: en Bernat Cinclaus i Na Maria Ramis. Comptarem amb la participació de la majoria de colles de gegants de Mallorca. La plantada serà a sa Plaça de la Canal i acta seguit es farà la cercavila pels carrers Llaneres, Majoral, Plaça Constitució, per acabar a sa Plaça Major, on es batejaran i es faran les ballades.

A les 22,00 h

A la Plaça Major, mou-te a ritme de batucada amb els **Insonoritzats i s'Escàndol**

Dilluns dia 24 de juliol de 2006

A les 18,00 h

Sortida de dimonis i caparrots que acompanyats pels xeremiers faran la cercavila pel poble convidant la gent a la festa.

Festes de SANT JAUME Santanyí 2006

A les 19,00 h

Corregudes de cintes i carreres de joies per a totes les edats.

A la Plaça Major.

A les 23,00 h

GRAN VERBENA SANT JAUME 2006 amb les actuacions dels grups: **La Movida**, **Horris Kamoi** i l'actuació estel·lar del grup **PEREZA**. Per acabar la verbena i per tal de que tots els joves i qui s'hi senti ballem fins ben entrada la matinada, la ja tradicional **FESTA DELS 40 PRINCIPALS** amb Carlos Gallardo i la festa de la sabonera.

Al camp municipal d'esports.

DIMARTS, 25 DE JULIOL DE 2005 FESTIVITAT DE SANT JAUME APÒSTOL

A les 10,30 h

Albada amb la Banda Municipal de Música de Santanyí.

A les 11,00 h

Ofici solemne en honor a Sant Jaume. Presidirà i predicarà Mn. Francesc Munar i Servera, rector de Campos.

Cantarà la **Coral de Sant Andreu de Santanyí**.

Director: Pere Bonet i Bonet. Organista: Mateu Oliver Boronat

A les 12,00 h

Interpretació de La Balanguera per la Banda Municipal de Música de Santanyí.

A continuació refresc per a tothom.

A les 18,00 h

Final de Tennis. Diferents categories.

A les pistes de tennis noves.

A les 19,00 h

A la Residència de la tercera edat, festa per a les persones majors de Santanyí: berenar i demostració de ball de saló per part dels guanyadors de la I Olimpíada de Ball Social de Calvià.

A les 20,00 h

Final del IV Torneig d'esquaix

A l'hotel Pinos Playa de Cala Santanyí.

Festes de SANT JAUME Santanyí 2006

A les 22,00 h

Selecció de Música i Dansa Espanyola a càrrec de la Banda Municipal de Música de Santanyí i del Departament de Dansa Espanyola del Conservatori Professional de Palma. Director: Miquel Bonet Bonet. Professora de Dansa: Concha del Mar. (Vegeu-ne programes a part) Al camp municipal d'esports.

A les 24,00 h

Com a fi de festa **GRAN CASTELL DE FOCS ARTIFICIALS** a càrrec de la Pirotècnia Jordà S.L. Al carrer Bernat Vidal i Tomàs (devora el Bar Sa Creu).

Dimecres dia 26 de juliol de 2006

A les 10,00 h

Inici del VIII Campus de Bàsquet. Al pavelló municipal.

Divendres dia 28 de juliol de 2006

A les 22,30 h

Al camp municipal d'esports **Nit de Ball de Saló** amb les orquestres **ARCOA** i **BACCUS**.

Dissabte dia 29 de juliol de 2006

A les 19,00 h

III Passejada Solidària pels carrers del nostre poble. **Ens mantenim Tots x Tots**, inspirats per Miquel A. Ramón a benefici de Metges del Món.

Hi haurà menjar per a tothom, ballada popular, actuació de les batukades, ball de saló, festa de la sabonera, música pels més joves i gent amb poca són... i moltes sorpreses més. Comptarem també amb els Castellers de Mallorca.

Tots els participants tindran la seva camiseta.

Organització: Joves de Post Confirmació.

Concentració a la Plaça Major (Vegeu-ne programes a part).

Diumenge dia 30 de juliol de 2006

A les 19,00 h

Futbol III Divisió CD Santanyí – Equip a determinar.

Al camp municipal d'esports.

NOTA: Tots els actes són gratuïts excepte el sopar de Pa amb Oli

En Llorenç Vidal Vidal, nascut a Santanyí dia 26 d'abril de l'any 1936, uns tres mesos abans de començar la guerra civil espanyola, Mestre d'Escola per la Normal de Palma, Llicenciat i Doctor en Filosofia i Lletres per la Universitat de Barcelona, va exercir com a Mestre a Algaida i a Mancor de la Vall, com a Professor de Batxillerat a La Molina (província de Girona) i com a Inspector d'Educació a Cádiz, Ceuta i Balears. Actualment resideix a Andalusia, residència que alterna amb sovints estades a Mallorca i al Nord d'Àfrica.

Poeta, educador i pacifista, la seva obra més important és la fundació l'any 1964 del **"Día Escolar de la No-violència i la Pau"** (DENIP), obra pionera de l'educació no-violenta i pacificadora contemporània, estesa internacionalment i gràcies a la qual milers d'escoles, de professors i de mestres i milions d'alumnes de tot el món cada any i des de fa ja quasi mig segle tenen l'oportunitat de rebre i cultivar dins la seva ment i dins els seu cor la llavor de l'amor universal, de la tolerància, de la no-violència, del respecte als drets humans i de la pau. Endemés, com que l'educació per a la no-violència i la pau ha de ser una tasca permanent i com ja vaig descriure al llibre **"Historia del pensamiento pacifista y no-violento contemporáneo"** (Barcelona, 1987), a partir del DENIP En Llorenç Vidal és també el **"formulador d'una pedagogia teòrico-pràctica de la no-violència i la pau"**. No oblidem, ara que ja hi ha altres iniciatives parecudes i com es diu també a la mateixa obra, que **"el DENIP fue fundado en España en 1964, cuando ni en España ni en el extranjero existía iniciativa alguna similar, fue mantenido contra viento y marea en circunstancias muy difíciles y es considerado la más importante experiencia pionera de Educación Pacificadora de nuestro tiempo, así como un núcleo dinámico de promoción de la misma a nivel nacional e internacional"**, una experiència viva en la qual s'han inspirat i hi tenen implícitament o explícitament el seu punt de partida la majoria dels actuals projectes, programes i activitats d'educació i cultura per a la no-violència i la pau.

Convé deixar constància clara que als inicis dels anys 60 res de l'ambient existent li va propiciar que adoptàs el pacifisme i la no-violència com a norma de vida i com a inspiració per l'educació i que l'adopció d'aquests ideals el va menar a haver de fer un intens exercici de recerca de la veritat i de solitària independència ideològica i personal dignes de tot elogi. Vet aquí la seva grandesa!

Com a poeta és autor de **El cant de la balalaika** (1958), **5 meditacions existencials** (1959), **Insania Terrae** (1962), **Talaiot del vent** (1965 i 1972, augmentada), **Estels filants** (1991), **Florilegi de poemes a Santanyí** (Pregó de les Festes de Sant Jaume) (1994) i **Petits poemes** (1999). En prosa poètica és autor del **Petit llibre d'un solitari** (1968, 1974 i altres), considerat per alguns comentaristes com la més important obra mística, universalista i pacifista de la literatura mallorquina i balear contemporània

Introduïdor del *haikai* o *haiku* mètric a les Balears i adaptador del *zèjel* en la versió més àgil del *zèjel assonantat*, poemes seus han estat inclosos a les seleccions i antologies **Poesia 1958**, **Poesia 1959** i **El vol de l'alosa** (Mallorca), **Un segle de poesia catalana** i **Les mil millors poesies de la llengua catalana** (Barcelona), **Antologia da poesia catalã contemporânea** (São Paulo), **Antologia da novissima poesia catalã** (Lisboa), **Antología de poesía amorosa mallorquina (1950-2000)** (Mallorca), etc., i figuren a nombrosos corones poètiques, llibres d'homenatge i revistes literàries de Mallorca i de fora Mallorca.

Com a educador i com a pacifista -les dues dimensions van molt lligades-, endemés del creador dels quaderns literaris **Ponent** (1956-1983), és autor de nombrosos llibres i treballs educatius i pacifistes: **Petita Ortografia Mallorquina** (1958, publicada en la segona edició sota en nom de **Petita Ortografia Balear**, 1959), **En torno al problema de las lenguas regionales españolas** (1964 i on perquè es pogués editar va haver de fer en la seva redacció algunes concessions a la situació política d'aquells moments), **Orientaciones sobre la celebración del Día Escolar de la No-violencia y la Paz** (1965), **Fundamentación de una Pedagogía de la No-violencia y la Paz** (1971), **Ideario no-violento** (1981, obra en la qual vaig participar conjuntament amb ell), **El joven buscador de la paz** (1982, la versió mallorquina **El jove cercador de la pau** ha restat inèdita), **No-violencia y Escuela. El 'Día Escolar de la No-violencia y la Paz' como experiencia práctica de Educación Pacificadora** (1985), etc. i ha publicat opuscles diversos, traduccions i articles, participat a congressos i pronunciat conferències a distintes parts del món. Una bona selecció d'aquests treballs és agrupada progressivament sota el títol **Artículos literarios, filosóficos y pedagógicos** en una edició digitalitzada a Internet.

Poc amant de presentar-se a concursos i certàmens, per la seva labor poètica i pacificadora va ser proclamat Trobador de la Pau per la cantatriu occitana Chanterelle, esposa de **Lanza del Vasto**, i per la seva labor literària, pedagògica i pacifista ha estat distingit, entre altres, amb el **Premi Andreu Xandri** als Jocs Florals de la Llengua Catalana a l'exili (Mèxic), el **Premi de la revista literària, pacifista i universalista francesa "Élan"**, el **Premi Ciutat de Vera d'Educació i Convivència**, el nomenament de **Membre d'Honor de l'Associació d'Escriptors de Ceuta** i de **Membre Col.laborador de l'Institut d'Estudis Balearics** (nomenament del qual no va arribar a possessionar-se), el **Diploma de Mèrit Cultural de la Unió Brasileira d'Escriptors**, la **Menció d'Honor del Premi UNESCO d'Ensenyament dels Drets Humans**, el **Memorial Joan XIII per la Pau** i la **Creu de Cavaller de l'Orde Civil d'Alfons X el Savi**. A la celebració del XL DENIP, el 2003, el **Grup de Drets Humans de Mallorca** li oferí la seva **Bandera de la Pau**. El 2004, amb motiu dels quaranta anys del seu treball en la promoció de l'Educació en i per la No-violència i la Pau, els alumnes d'**Arcos de la Frontera** (Cádiz) li tributaren un calorós homenatge i el **Govern Balear** li otorgà el **Premi Ramon Llull**, com a **"mestre, escriptor i pacifista"** i **"en reconeixement de**

l'esforç de fomentar l'ideari de no-violència i pau entre els escolars, a través de la seva actuació com a docent; per haver creat canals d'expressió i divulgació d'aquest ideari, mitjançant diverses iniciatives editorials i la seva intervenció en el món de les publicacions periòdiques". L'any 2005 el Círculo de Bellas Artes de Palma de Mallorca li va concedir el Premi Especial al millor poema en català del III Premi Internacional de Poesia Amorosa i l'Ajuntament de Santanyí, li otorgà la Medalla d'Or de la Vila i acordà iniciar els tràmits per a proposar-lo per al Premi Nobel de la Pau.

Universalista -a ell li agrada declarar-se i viure com a ciutadà del món-, però no mancat d'un cert regionalisme, manté un amor permanent per Mallorca i pel seu Santanyí natal, com ho demostren molts dels seus temes i de les seves fonts d'inspiració literària, la seva frescor idiomàtica, sempre amb una lleugera tendència cap a la llengua viva i a les formes populars i dialectals dignes, i la seva fidelitat infrangible per la Llengua de Mallorca, a pesar de viure fora de l'illa des de 1963. I, en aquest camp, un detall que pocs coneixen:

A principis de l'estiu de 1976, durant el període constituent, quan el llavors director general Josep Blat Jimeno el cridà a Madrid i, amb tota urgència, li encarregà l'elaboració d'un projecte que servís de base per substituir la normativa d'educació polític-social inclosa en les orientacions per a l'Educació General Bàsica de 1971, que contenia molts d'elements propis del règim anterior; En Llorenç em va cridar a Medina Sidonia i, des de Cádiz, vaig venir a Mallorca carregat amb dues maletes plenes de llibres i d'anotacions i, durant una setmana maratoniana, a Santanyí, davall l'emparrat de ca sa mare, vàrem elaborar el document "Educación para la Convivencia (Segunda Etapa de la Educación General Básica)", que serví de base per a les primeres orientacions pedagògiques d'educació cívico-social de la democràcia, promulgades, sota el mateix nom de "Educación para la Convivencia", per orde ministerial de 28 de novembre de 1976. Aquest document va ser publicat íntegre a la revista "Perspectivas Pedagógicas", de l'Institut de Pedagogia Comparada de Barcelona, al seu número 41-42 (1978), amb una nota que aclareix: "Sobre la base de este proyecto se inspiran los contenidos de educación para la Convivencia en la 2ª etapa de la Educación General Básica, publicados por Orden ministerial de 28 de noviembre de 1976 (B.O. del E. del 3 de diciembre). Igualmente ha servido de base para los nuevos contenidos de las orientaciones pedagógicas del área social en la segunda etapa de E.G.B., publicados por O.M. de 6 de octubre de 1978 (B.O. del día 13), que presenta una interpretación muy empobrecida de este proyecto inicial". Així, gràcies a En Llorenç, va ser a Santanyí on es va elaborar el document bàsic de les primeres orientacions d'educació social de la democràcia espanyola.

Tan fons arriba el seu amor per Santanyí que al jardí de Puerto Real hi té sembrats -i floreixen cada any- baladres blancs i rosa que són fills del baladres de la clastra de Consolació.

A un breu poema -un zéjel assonantat encara inèdit i que reproduesc aquí amb el seu permís- diu així:

ALS BALADRES DE CONSOLACIÓ
SEMBRATS AL JARDÍ DE CA-NOSTRA,
A PUERTO REAL

(Zéjel assonantat)

Baladres de Santanyí
crescuts a Puerto Real,

ompliu de dolces cadències
el meu front ja tardoral
i feis ressonar en mi els ecos
del meu migjorn insular.

Baladres de Santanyí
crescuts a Puerto Real...

No oblidem que els pobles evolucionen cap a formes més democràtiques, més tolerants, més comprensives, manco violentes i més pacífiques perquè idealistes pràctics com En Llorenç Vidal dediquen, contra tots els obstacles i dificultats, la seva vida a viure, a sembrar i a cultivar aquests ideals. Com va escriure Bertolt Brecht: "Hi ha homos que lluiten un dia i són bons homos. N'hi ha d'altres que lluiten un any i són millors. N'hi ha que lluiten molts d'anys i són molt bons. Però n'hi ha que lluiten tota la vida, i aquests són imprescindibles"

Eulogio Díaz del Corral

Coordinador adjunt del "Dia Escolar de la No-violència i la Pau" (DENIP)

TOTES LES HORES DE SOL DEL DIA

Els rellotges de sol de l'Església nova

Omnia tempus habent

(Totes les coses tenen el seu temps)

ELS RELLOTGES DE SOL. UNS COMENTARIS

Si de tant en tant, passejant per la vila o per foravila, aixecam el cap i obrim els ulls i el cor podrem fruit de tantes coses petites i senzilles, i al mateix temps, culturalment valuoses: aquells petits detalls com ara finestres, finestrans, canals, escuts, creus o rellotges de sol, amb les seves cites fulminants.

Quan el temps no tenia una vàlua econòmica, sinó més bé existencial, és de suposar que l'home dividia el dia sols en dues fraccions: la claror i la fosca, el dia i la nit. El Sol en seria, per tant, el referent. I des de ben antic va ser objecte d'adoració, deïtat i mitjà per a mesura del temps. Les civilitzacions primitives ja empraven l'ombra que produïa una pedra o un pal quan el Sol s'hi reflectia.

Disc solar de la façana del portal major.

El rellotge de sol, com a tal, més antic que coneixem és un egipci de devers l'any 1500 a. C. Aquest poble utilitzava l'obelisc i el merket per mesurar el pas del temps. Després els grecs, amb grans coneixements de geometria, van ser els primers a construir els primers rellotges de sol amb un plànol, que podia ser vertical, horitzontal o inclinat, on s'hi projectava l'ombra d'un estil. Damunt el plànol s'hi dibuixaven les línies de les hores i les de les estacions. Els romans no van fer més que imitar els grecs. Juli Cèsar va fer portar d'Alexandria un obelisc per fer-lo servir com a gnòmon oficial. Dividien el dia en 24 hores romanes, 12 per al dia i 12 per a la nit; i cada hora estava protegida per un déu. A l'època medieval se

seguïren construint quadrants solars, que és com també s'anomenen els rellotges de sol, principalment a les façanes de les esglésies. En aquesta època, a partir del segle XIV, l'avanç més important fou la construcció de rellotges amb hores de la mateixa durada. Fins llavors les hores a l'hivern eren més curtes que a l'estiu. Per tal de fer les hores "iguals" es van instal·lar els gnòmons orientats paral·lelament a l'eix de rotació de la Terra. A partir d'aquest moment passaren a marcar l'hora amb bastant precisió, i és la gran època dels rellotges de sol, principalment a la segona meitat del segle XVIII, l'època il·lustrada. Durant el segle XIX, entraren en decadència, per la competència

amb els mecànics, més precisos, fins que l'any 1900, quan es va instaurar l'hora oficial de temps mitjà de Greenwich, l'hora solar va deixar de regir la vida quotidiana i substituïda per un horari convencional. Segons conta Juan Serra Busquets, gran coneixedor de la matèria, Mallorca, amb més de mil exemplars, és la regió d'Europa amb més densitat de rellotges de sol, uns més ben conservats que els altres, i molts ja desapareguts.

La ciència o l'art que tracta de la construcció dels rellotges de sol és l'agronòmica, i com tota ciència utilitza la seva pròpia terminologia, de la qual destaca la que fa referència al seu càlcul i a la seva construcció. Si bé els rellotges de sol que coneixem més són els verticals plans, també n'hi ha d'horitzontals, equatorials, polars, esfèrics, etc.; o de portàtils, de diverses classes, com el de pastor, el d'anell, azimutal, etc. D'hores també en tenim per triar: babilòniques, canòniques, itàliques, temporànies, civils, oficials, mitges, vertaderes o solars, locals, històriques o planetàries i un parell més.

Els nostres padrins, gent dedicada a la pagesia, vivien al ritme de la naturalesa, al ritme del sol. Començaven a fer feina quan sortia, dinaven quan era migdia i acabaven el jornal quan es ponía. Per això no és estrany que, com ja he dit, a Mallorca hi hagués molt de rellotges de sol per marcar el temps dels seus cada dies. També hem tingut estudiosos en la matèria, com Joan Oliver, presbíter de Felanitx, que va escriure un tractat de gnomònica l'any 1757, Fra Miquel de Petra que ho va fer l'any 1767 o Jeroni de Berard l'any 1779, entre altres.

FUNCIONAMENT

Podem definir el rellotge de sol o quadrant solar com l'instrument per a determinar l'hora en base al moviment aparent del sol o, com diríem, el pas del sol per la volta del cel. Veiem, per tant, que el seu funcionament és molt senzill, ja que és conseqüència dels moviments de rotació i de translació de la terra al voltant del sol.

D'una banda, la Terra dóna una volta entorn d'ella mateixa aproximadament en 24 hores; o sigui, en 24 hores gira 360° , per tant cada hora gira 15° . D'una altra banda, dóna una volta al voltant del Sol aproximadament en 365 dies.

L'element més important d'un rellotge de sol pla vertical és el gnòmon, estil, busca o índex. La paraula gnòmon és d'origen grec i significa jutge, indicador, que té coneixement. El terme gnomònica deriva d'aquesta paraula, part bàsica dels quadrants, que és el que projecte l'ombra del Sol. Quan el Sol topa en el gnòmon, la seva ombra es projecta damunt una superfície, que s'anomena llimbs, i que pot ser plana o corba.

Mentre el Sol fa l'efecte de voltar pel cel, pel moviment de rotació de la Terra, l'ombra de la busca va assenyalant l'hora damunt el llimbs graduat. També pot assenyalar l'època de l'any, les estacions, els solsticis i els equinoccis, si s'ha construït per poder donar tota aquesta informació.

Segons la posició del llimbs, el rellotge pot ser vertical, horitzontal o inclinat. El vertical, segons l'orientació, pot ser meridional, quan el llimbs està orientat al Sud a l'hemisferi nord; oriental i occidental, quan estan orientats a l'Est o a l'Oest; vertical septentrional, quan està orientat al Nord; o vertical declinant, quan no està orientat ni al Sud, ni a l'Est, ni a l'Oest ni al Nord. En aquest cas, les línies horàries no són simètriques i l'angle de separació entre elles varia segons l'orientació, la latitud i l'hora.

LA INEXACTITUD D'AQUESTS RELLOTGES O COM SABER QUINA HORA ÉS.

Detall del rellotge de sol del portal de s'Abeurador.

Si comparam l'hora del rellotge que portam al canell amb el del sol, segurament pensarem que el de sol marca malament, no va a l'hora. Això és perquè no marquen l'hora oficial, sinó l'hora local de cada lloc.

Quan les coses no venien de cinc minuts, ni de mitja hora i ens guiavem pel Sol, empràvem l'hora vertadera. Els rellotges no mostraven l'hora exacta, entre altres coses perquè els dies no són iguals de llargs durant l'any. L'òrbita de la Terra no és circular, sinó el·líptica i, a més, el Sol no és el centre d'aquesta el·lipse. La velocitat de translació de la terra al llarg de l'any no és uniforme i, per tant, les hores solars no són gairebé mai exactament d'una hora. D'altra banda, el plànol de l'Equador està inclinat respecte

al plànol de l'òrbita al voltant del Sol; per això es va crear l'hora mitja, que és l'hora del Sol regularitzada amb una correcció, perquè sigui sempre la mateixa hora independentment de l'època de l'any. Aquesta correcció és el que es diu l'equació del temps, que, per tant, és la diferència entre l'hora dels rellotges i l'hora solar aparent, diferència que es deu a l'obliqüitat de la trajectòria de translació i al moviment desigual. A primers de novembre i a mitjans de febrer les diferències són al voltant d'un quart d'hora.

Però l'equació del temps no és l'únic desfasament entre l'hora dels rellotges de sol i l'hora civil. També hem de tenir en compte la posició geogràfica del lloc on ens trobam dins el fus horari corresponent. I que és el fus horari? La Terra està dividida longitudinalment en 24 parts que es diuen fusos horaris, de 15° cada un. Cada país té com a hora oficial o civil la del meridià central, per tant, cada lloc tindrà la mateixa hora oficial, però tindrà una hora solar diferent que dependrà del meridià local. Així hi haurem d'afegir una altra correcció, la geogràfica, per la qual cosa s'haurà de tenir en compte que el Sol empra 4 minuts per recórrer 1° .

I encara no hem acabat, ja que com tots sabem, cada any ens fan retardar o avançar una hora els rellotges, a més de l'hora d'avantatge que ja duim. És la correcció estacional.

Quina hora és?

Com he explicat, el rellotges de sol marquen normalment l'hora local vertadera o hora solar local que està en funció del pas del Sol. Per a saber l'hora oficial o legal, hem d'aplicar la correcció per l'equació del temps (Sol retardat +, Sol avançat -), la correcció per longitud (si som a l'est del meridià central -, si som a l'oest +) i la correcció governamental estacional (horari d'hivern + 1 hora, horari d'estiu + 2 hores).

Per tant:

Hora oficial = hora solar vertadera + correcció de l'equació del temps + correcció de longitud + correcció estacional.

Si miram la foto del rellotge meridional de l'Església, el que es troba al xamfrà de davant la Rectoria (Foto núm. 2), que està feta dia 21 de maig, el rellotge marca l'hora solar vertadera.

Hora solar 13 h 15 m

Correcció equació temps 3 m (-)
(Correspon en aquest dia 3 min. avançat el Sol)

Correcció Longitud 12 m (-)
(Santanyí està a uns 3° a l'est del meridià central, el de 0° , per tant $3^{\circ} \times 4$ min.)

Correcció estacional 2 h (+)
(Horari d'estiu)

Hora civil oficial 15 h

I si voleu saber a quina hora us trobau aquest mes de juliol, la correcció de l'equació del temps és d'uns 6 minuts (-). Però, que té més! Estam en festes i no corre el temps. Els coets, la colla de xeremiers, els dimonis i dimonions ja ens despertaran per a la gresca. El repicar, aquest repicar tan alegre de les nostres tres campanes ja ens avisarà de l'hora de l'ofici; i la talent ja ens dirà quan és l'hora d'escaldar l'arròs.

TOT EL SOL

A Santanyí no n'ha mancat mai de sol, som entesos amb aquestes qüestions i, fins i tot, ja fa molts d'anys que li vam dedicar tot un carrer. No és estrany doncs que tinguem més d'un rellotge de sol dins el terme, els quals no acaben mai la corda. Antigament i fins fa poc encara en quedava qualche testimoni, en algunes cases vilatanes i de foravila tenien una marca al portal que senyalava el migdia, segurament el moment més important, entre altres coses, perquè era l'hora de provar les sopes acabades de cuinar. Una llegenda del rellotge de sol de la possessió de Valldurgent, de Calvià, ho indica amb molta claredat: *Sero venientibus ossa*, que més o manco es podria traduir com *els ossos pels qui arribin tard*.

M'ha contat ma mare que el meu padrí Sebastià, de s'Alqueria Blanca, quan es trobava a foravila, i volia saber més o manco l'hora que era, ficava el gaiato o les corretjades en terra i, segons l'ombra que feia, sabia l'hora. Com ell, pagesos, pastors o la gent de la mar, coneixien a quin moment es trobaven just pegant un cop d'ull al Sol. I si s'erraven de mitja hora, no passava res. El temps té el valor que li volem donar.

Per als rellotges de les esglésies les 12 també era l'hora central, per això solien tenir dibuixada damunt aquesta hora una creu o un altre símbol per indicar l'hora de l'*Angelus*, ja que temps enrera es resava en aquesta hora i per això també es feien sonar les campanes per indicar que era el migdia.

Podria ser, encara que com que no porta data no se sap amb certesa, que tinguéssim un dels rellotges més antics de Mallorca. Es tracta del que hi ha gravat damunt les pedres de l'espadaña del Roser. Aquest rellotge bé podria ser del segle XVI o del XVII. Recordem que va ser al XVI, concretament l'any 1560 quan el Bisbe Diego de Arnedo ordenà fer un pòrtic sobre la terrassa perquè els feligresos hi poguessin anar a dormir en cas de perill dels atacs pirates.

ELS RELLOTGES DE L'ESGLÉSIA NOVA

Normalment els rellotges de sol es trobaven a les possessions i a les esglésies. Uns llocs eren el referent de la feina i els altres el de la vida civil i religiosa i centre de la vila. Al terme de Santanyí n'hi ha a foravila i a algunes esglésies. Són el testimoni que

es va esvaint amb el pas del temps que durant molts anys s'encarregaren de mesurar, una part de la memòria de la nostra tradició tan pagesa, de la calma perduda, quan vivíem sense altres presses que acabar la tasca abans que es pongués el Sol i la puntualitat estava reservada per arribar d'hora a missa; quan no estàvem esclavitzats pel temps i les hores eren la claror i la fosca.

El més corrent és que una església tenguí un sol rellotge de sol, encara que alguna en té dos, un a cada costat, ja que cap rellotge de sol no pot marcar totes les hores del dia, per això es combinen dos rellotges amb diferents orientacions, però a Santanyí, terra de sol, amb sol, molt de sol, quan vam construir l'Església nova, gran i tota de pedra nostra, n'hi vàrem gravar tres. És l'única església de Mallorca amb tants rellotges de sol. No se'ns escapa cap hora del dia. I per acabar de completar l'ornamentació solar, a la façana principal, la que dona a la plaça, la del portal Major, dalt de tot ens somriu la cara d'un sol, un disc solar emmarcat dins una motllura en forma d'el·lipse; un homenatge al Sol o tal volta un rellotge de sol a mig construir; sols hi manquen l'estil i les hores.

Mirem doncs cap a dalt. Mirem l'hora que marquen amb l'ombra damunt la pedra daurada.

Rellotge del portal dels homes, d'en Benet, de s'Abeurador o de l'orgue

Aquest rellotge és de quadrant vertical declinant, com solen ser la majoria que podem veure a les façanes. És el que primer marca l'hora, ja que mira cap a xaloc. Està, com els altres, adossat a la paret, i l'orientació SSE declina per tant a llevant. Com no és exactament meridional, les línies horàries, que van des de les 5 del matí fins a les 3 del capvespre, no són simètriques i són més espesses al costat esquerre, cosa que indica que la paret inclina cap al Sud-est. La busca està orientada cap al Sud com toca. Marca més hores del dematí que de l'horabaixa, pel gir oriental de la paret. Les hores que marca són hores solars vertaderes, hores de sol.

Rellotge de sol del portal del homes.

És un rellotge esgraiat a la façana, com els altres dos; en aquest cas la lateral, damunt el llindar del portal. És de forma quadrada i

assenyala les hores amb números aràbics. L'estil, com també els altres, és una tija de ferro i l'angle que forma amb la paret és el valor de la co-latitud ($90 - \text{latitud de Santanyí}$).

Com a única ornamentació, porta l'any de construcció, el 1791, dins una orla i a les mitges hores les línies es rematen amb una espècie de flor de lis, que també té dibuixada a la part de dalt de la línia del migdia. Es va construir, per tant, només cinc anys després d'haver-se començat l'edificació de la nova església, la primera pedra de la qual es va col·locar el dia de Sant Jaume de 1786. Això ens pot fer veure la importància en aquella època de disposar d'una eina per mesurar el temps. Just acabats d'aixecar els grans murs del temple, es van gravar els rellotges de sol meridionals, suposadament perquè el del Roser, en cas de tenir encara la busca i funcionar, la seva orientació cap a llebeig, sols permetria indicar la franja horària de l'horabaixa

És un quadrant molt senzill, com també ho són els altres dos, similars, sense cap llegenda ni pretensió més que la de contar les hores dels santanyiners.

Rellotge de la cantonada de la Rectoria

A continuació, d'acord amb el moviment aparent del Sol, ens trobam amb l'altre rellotge perenne de la nostra església, al xamfrà de davant la Rectoria. Per a la seva construcció va ser necessari conèixer les coordenades geogràfiques del lloc (latitud i longitud) i la declinació de la paret, que en aquest cas, com que mira pràcticament cap al Sud, seria zero. Es tracta, per tant, d'un rellotge vertical meridional o ortomeridià. Aquest fet fa que les línies horàries, que abasten des de les set i mitja del matí fins a les sis del capvespre, siguin simètriques a banda i banda del migdia. L'estil està en la direcció de l'eix del món, de N a S, sense inclinar-se a cap costat, per la seva orientació a migjorn.

Rellotge de la cantonada de la Rectoria

Té esgrafiades línies horàries cada mitja hora, amb numeració aràbiga a les hores i unes senyals en forma de flor de lis a les línies de les mitges hores. El mateix dibuix, més gran, també es troba a la part de dalt de la línia del migdia. És un rellotge que està col·locat bastant amunt, de traçat molt senzill i porta, dins una orla, l'any de construcció, que com l'anterior és de 1791.

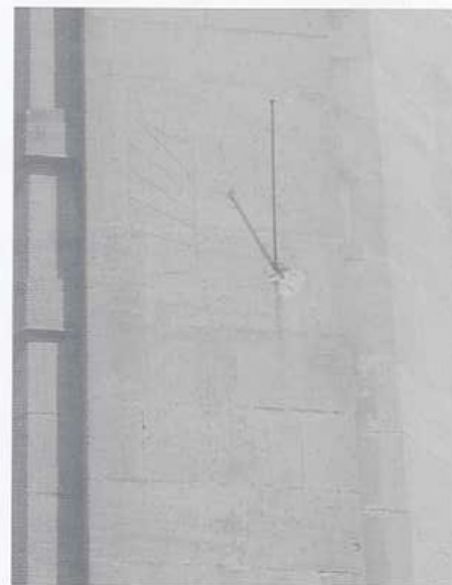
Tal com ho conta Bernat Vidal i Tomàs al seu llibre *La nova església de Santanyí i el seu temps*, aquest rellotge i el que hi ha damunt el portal de l'orgue, foren traçats pel mestre Antoni Fontirroig i per Antoni Capmany.

Rellotge de la cantonada del Roser

Interessant rellotge per la seva orientació. És també un quadrant vertical declinant, però girat al Nord. És vertical septentrional declinant a ponent, orientat més o manco a l'WNW. Podem observar com la vareta, de ferro, apunta cap a dalt, perquè és de component septentrional.

El seu abast horari és molt limitat i les línies que indiquen les hores estan al costat esquerre. Les hores que assenyalen, de les 2 a les 7 de l'horabaixa, són les que s'acosten a la posta i és un rellotge que es pot aprofitar més a la primavera o a l'estiu

Està gravat a la paret i pintat de negre, col·locat a un lloc elevat de la cantonada com els altres, amb numeració aràbiga. Les mitges hores no estan assenyalades ni porta cap tipus d'ornamentació. Encara és més senzill que els altres i ni tan sols porta la data de construcció, però no n'hi sol haver molts amb orientació septentrional, encara que aquest sigui declinant, la qual cosa el fa prou preat.

Rellotge de la cantonada del Roser.

ELS MISSATGES DEL TEMPS

Molts rellotges incorporen llegendes relacionades amb el Sol, el pas del temps, la vida o la mort, en català, castellà o llatí i que constitueixen vertaderes sentències de les que fan pensar al qui encara li queda enteniment. Rafel Soler Gayà recull unarelació molt completa de sentències al seu llibre *El tiempo verdadero*. I és que la intangibilitat del

temps pot donar per moltes curolles i es fa realitat allò que *Dum numeras amitis* (mentre fas comptes, perds (el temps)).

Perquè no passa el temps, passam el temps, passa el Sol, surt i es pon, quan ell vol i per on vol. El temps ara no té el mateix sentit antic d'harmonia amb les estacions, amb les clarors del dia i la fosca de la nit, amb el cohabitar i aprofitar l'oratge, la pluja, la calor i la fresca. Aquell temps del Sol i les ombres que provocava, al seu ritme, tot topant una vareta. Un Sol amb qui hem sabut conviure i que ha socarrat la pedra de l'Església, que com poèticament ho va expressar Bernat Vidal i Tomàs, segons record, "*no se sap si la pedra s'ha tornat sol o el sol s'ha tornat pedra*"

Cada dia surt el Sol pel llevant, però ni ens n'adonam, ni ens marca ja el pas dels dies. Portam un altre ritme, hem creat hores més acomodades al nostre trescar. La nit ja no és l'espera de la claror de la matinada. I tornarà a aixecar-se el Sol a l'horitzó del mar, i aquests dies de festa encalentrà de valent, com ha de ser. Cercarem l'ombra per estar frescs o, tal volta, aixequem el cap i cerquem la dels gnòmons dels rellotges que volten l'Església, que amb silenci llatí van dient *tempus fugit*, i visquem l'hora dels nostres avantpassats, l'hora vertadera.

Laedont omnes, ultima necat
(Totes feren, la darrera mata)

Jaume Ferrando Barceló

Als qui m'ensenyaren a estimar les petites coses.
Als meus fills, que les aprenguin a estimar.

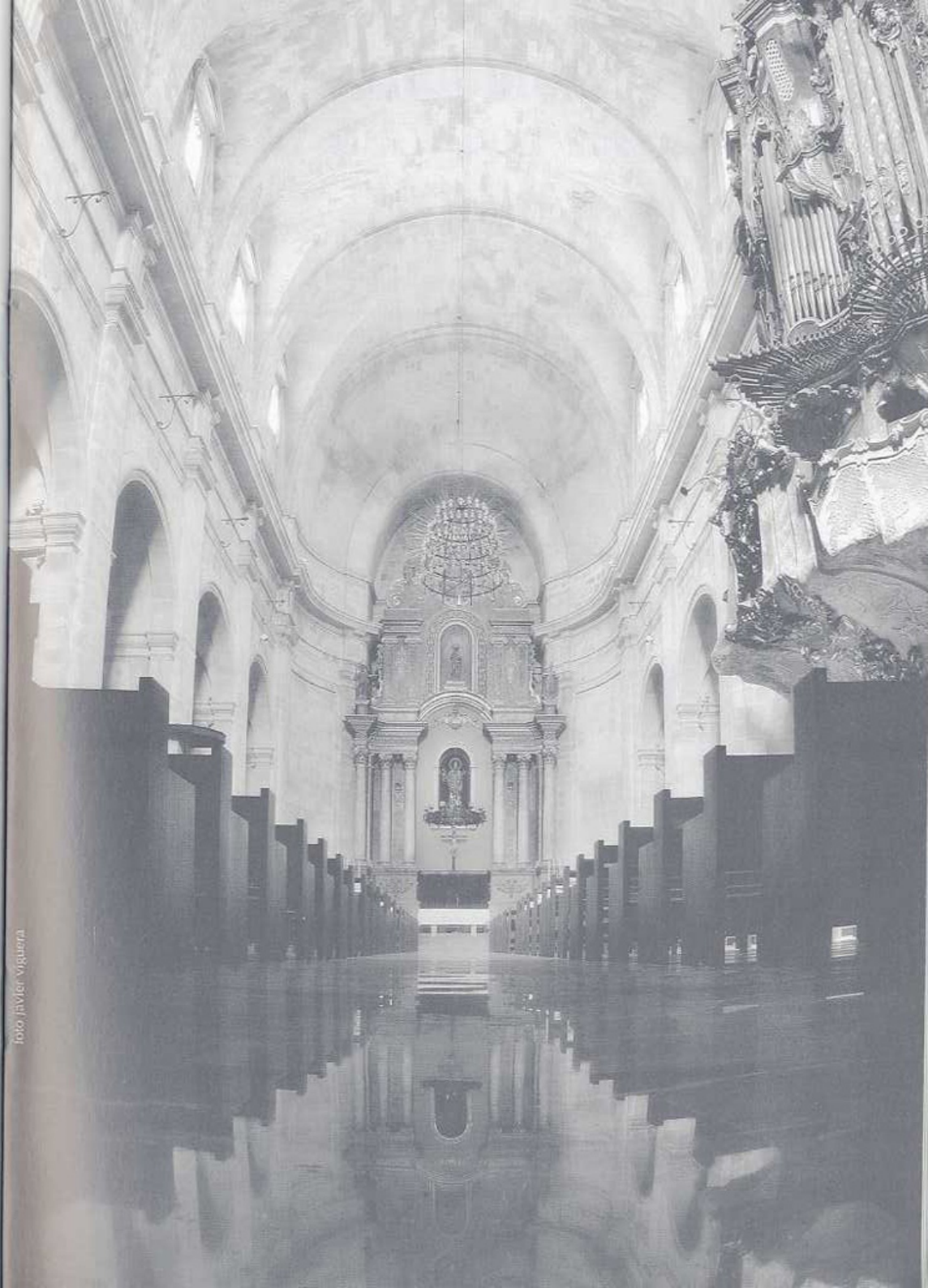

foto: javier viguera

CONSOLACIÓ 2006

Concerts a posta de sol

DISSABTE, 5 D'AGOST

IRENEUSZ JAGLA, piano · TOMÁS PICORNELL, clarinet

PROGRAMA

Tres Romanzas / R.Schumann

Sonata nº1 / J.Brahms

Vier Stücke für clarinete und clavier op.5 / A.Berg

Sonata para clarinete y piano / F.Poulenc

CONSOLACIÓ 2006

Concerts a posta de sol

DISSABTE, 12 D'AGOST

SMERALD SPAHIU, violí · AGUSTÍ AGUILÓ, guitarra

PROGRAMA

Primera part

Centone di Sonate I Niccolò Paganini (1782-1840)

Introduzione

Allegro maestoso

Tempo di Marcia

Rondocino: Allegro

Centone di Sonate II Niccolò Paganini

Adagio cantabile

Rondocino: Tempo di Polaca

Centone di Sonate V Niccolò Paganini

Allegro assai

Andantino vivace

Variation 1, 2, 3

Segona part

Centone di Sonate VI Niccolò Paganini

Larghetto cantabile

Rondó: Allegro assai-trio

Sonata núm. 6 en mi menor op. 3 Niccolò Paganini

Andante

Allegro vivo e spiritoso

Sonata núm. 1 en la major op. 3 Niccolò Paganini

Larghetto

Presto variato

CONSOLACIÓ 2006

Concerts a posta de sol

DISSABTE, 19 D'AGOST

QUATRE SING (ESPIRITUALS NEGRES I GOSPEL)

Les veus:

Joan Carles Capdevila Torner
Francisco Rosado Acosta
Silvia Guillen Cofreces
Manuela Domínguez Pérez

Teclat:

Joan Aloy

PROGRAMA

- THIS LITTLE LIGHT OF MINE
THE VOICE OF JESUS
NOBODY KNOWS
- OOH- OOH CHILD
AMAZING GRACE
- CONGO
- WHERE YOU THERE
- OLD MAN RIVER
EL CANT DELS OCELLS
- LA NUIT
HIMNE A L'ALEGRIA
- SANCTUS
- GOOD NEWS
DOWN BY THE RIVERSIDE

CONSOLACIÓ 2006

Concerts a posta de sol

DISSABTE, 26 D'AGOST

ORQUESTRA DE CAMBRA SOLISTES DE MALLORCA

Director: Agustí Aguiló

PROGRAMA

Primera part

Simfonia en do major per a cordes

A. Vivaldi (1678-1741)

Allegro

Andante

Presto

Concert núm.2 en la major op.36 per a guitarra i cordes

M. Giuliani (1781-1829)

Maestoso

Andantino

Rondo (Allegretto)

Solista: Josep Shert

Segona part

Contrapunctus núm.1 del Art de la Fuga

J. S. Bach (1685-1750)

Petita serenata nocturna en sol major KV 525

W. A. Mozart (1756-1791)

Allegro

Romance (Andante)

Menuetto (Allegretto)

Rondo (Allegro)

REGIDORES, REGIDORS, AUTORITATS, FAMILIARS DE BERNAT VIDAL I TOMÀS, AMIGUES I AMICS

En primer lloc vull disculpar al conseller d'Educació i al batle de Santanyí que per motius personals no han pogut assistir a aquest acte.

Amb les darreries del mes d'abril, talment com si es repetís el prodigi del NAIXEMENT DE VENUS quan

Damunt el blau de la mar
de sementers creix l'aroma
i es tiny de verd una ploma
cabrella de liliar.
S'abracen com un collar
de granets d'aiguamarines
fines arestes i fines
cales de perles i de sal.
La teva albor nupcial
damunt el llit s'endevina.

Arriba de bell nou, rejuvenida la cita amb la diada del llibre, la cita ineludible amb el nostre BERNAT VIDAL apotecari i poeta. Una trobada amb el premi de poesia que commemora el seu nom i, sobretot, vol commemorar el seu esperit, fent la promoció d'allò que per a ell era tan significatiu **la literatura** en la nostra llengua. El premi, avui una realitat que ja compleix vint-i-un anys, una edat adulta, pretén –i pensam que en bona mesura ha assolit– fer efectiva una afirmació de VIDAL I TOMÀS. Ell, parlant mig amb broma mig seriosament de BLAI BONET, afirmava que “*La poesia de Santanyí està en bones mans*”. Què més podríem nosaltres desitjar que el premi que enguany, com és tradició, convocam, contribuís a “*deixar en bones mans*” la nostra poesia.

Convidar els escriptors joves –i no tan joves d'edat però joves de sanes ambicions literàries– a que facin pública la seva obra. Incitar-los a presentar-se al certamen santanyíner. Ajudar a generar expectatives en els creadors i possibilitar la difusió d'obres de poesia que, d'altra manera potser romandrien en la foscor anònima dels calaixos casolans, són propostes engrescadores.

Com a regidor de cultura, em sent molt gratificat en primer lloc per comptar amb la complicitat del nostre batle i pel fet de contribuir, des de la primera institució de Santanyí, a la promoció d'uns valors nobles i bells. Estimular l'ús i el conreu de la nostra llengua, esperonar la creació literària; contribuir a dinamitzar la lectura; fomentar hàbits de consum cultural, en el millor sentit del concepte “consum”, allunyat del materialisme i de la insensibilitat; tot això són elements que em fan sentir particularment content i esperançat davant les possibilitats noves que cada any es

generen a l'entorn d'aquests dies d'abril, tan evocadors de cultura i de bellesa...

El llibre, i el que representa des de les perspectives cultural, formativa i estètica, presideix en aquests dates molts dels esdeveniments socials que omplen de titulars la premsa escrita i els mitjans de difusió audiovisual. Són dies de presentacions d'obres noves, de reedicions de clàssics i d'obres d'èxit. Els escriptors i les escriptores protagonitzen ni que sigui per uns instants la vida mediàtica. La gent compra llibres –a les paradetes, es regalen roses... les escoles celebren el “dia del llibre” de mil i una maneres imaginatives i agradables.

El llibre, per uns moments, és el rei. Un rei que, massa sovint, al llarg de l'any roman un punt arraconat si no oblidat del tot, substituït per la televisió i per les tecnologies de la comunicació –internet, sms, mp3 i tantes altres possibilitats impensables fa poc temps-. Entre tots hem de fer possible que, tot i els avenços, la lectura i el llibre no siguin eliminats, si no, ben al contrari esdevinguin complements insubstituïbles en la formació cultural i en l'ocupació del temps lliure de les persones. Fa uns anys, al món educatiu, per la setmana del llibre s'editava un fulletó que hom denominava L'AVENTURA DE LLEGIR.

Pens que, des de Santanyí, en el mateix moment de proclamar el guanyador del PREMI BERNAT VIDAL I TOMÀS DE POESIA d'enguany i tot coincidint amb l'efemèride del DIA DEL LLIBRE hem de posar missions per aquella AVENTURA DE LLEGIR i treballar per convertir-la en una pràctica normal d'accés a la cultura, a l'estètica i als valors ètics i cívics. L'exemple de VIDAL I TOMÀS, “*home de curiositats universals*”, lector àvid i infatigable, no pot ser més oportú en aquest sentit.

Sense més preàmbuls passem idò, a la celebració. Celebrem la nova proclamació del premi nostre de poesia. Celebrem el llibre, font de saviesa i de plaer. Celebrem la memòria de BERNAT VIDAL I TOMÀS, i amb ell la de tots els escriptors i les escriptores que des de Santanyí i altres indrets han sabut contribuir amb il·lusió i encert a fer que la literatura en llengua catalana sigui reconeguda arreu com una manifestació cultural de primer ordre. Celebrem-ho tot això i, encara més, facem vots perquè la d'enguany sigui només una més d'aquestes celebracions i que, en els anys a venir, puguem trobar-nos, amigues i amics, al nostre poble estimat per parlar de llibres i de poesia.

Moltes gràcies.

Cristòfol Vidal Vidal
Santanyí, 23 d'abril de 2006
Dia del llibre

am
santanyí
ÉS CÒPIA
DIGITALITZADA

Cristòfol Vidal Vidal, com a secretari del jurat del XXI Certamen de Poesia *Bernat Vidal i Tomàs* que organitza l'Ajuntament de Santanyí.

CERTIFIC

Que el jurat del XXI Premi de Poesia *Bernat Vidal i Tomàs*, format per Manel Santos Sánchez, Pere Rosselló Bover i Joan Mas Vives es va reunir dia 11 d'abril de l'any 2006 i va prendre les determinacions següents:

El jurat decideix donar el primer premi al recull Baules acordant per unanimitat donar per finalista el recull Aviat tindràs gust d'ametller o de lluna.

El guanyador del certamen que participava sota el pseudònim de Blai Alcover, una vegada obert el sobre que contenia les seves dades personals, ha resultat ser Antoni Prats de La Xara (Marina Alta).

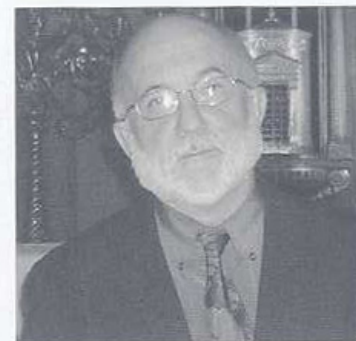
I, perquè així consti, expedisc aquest certificat.

Santanyí, 11 d'abril de 2006

El secretari

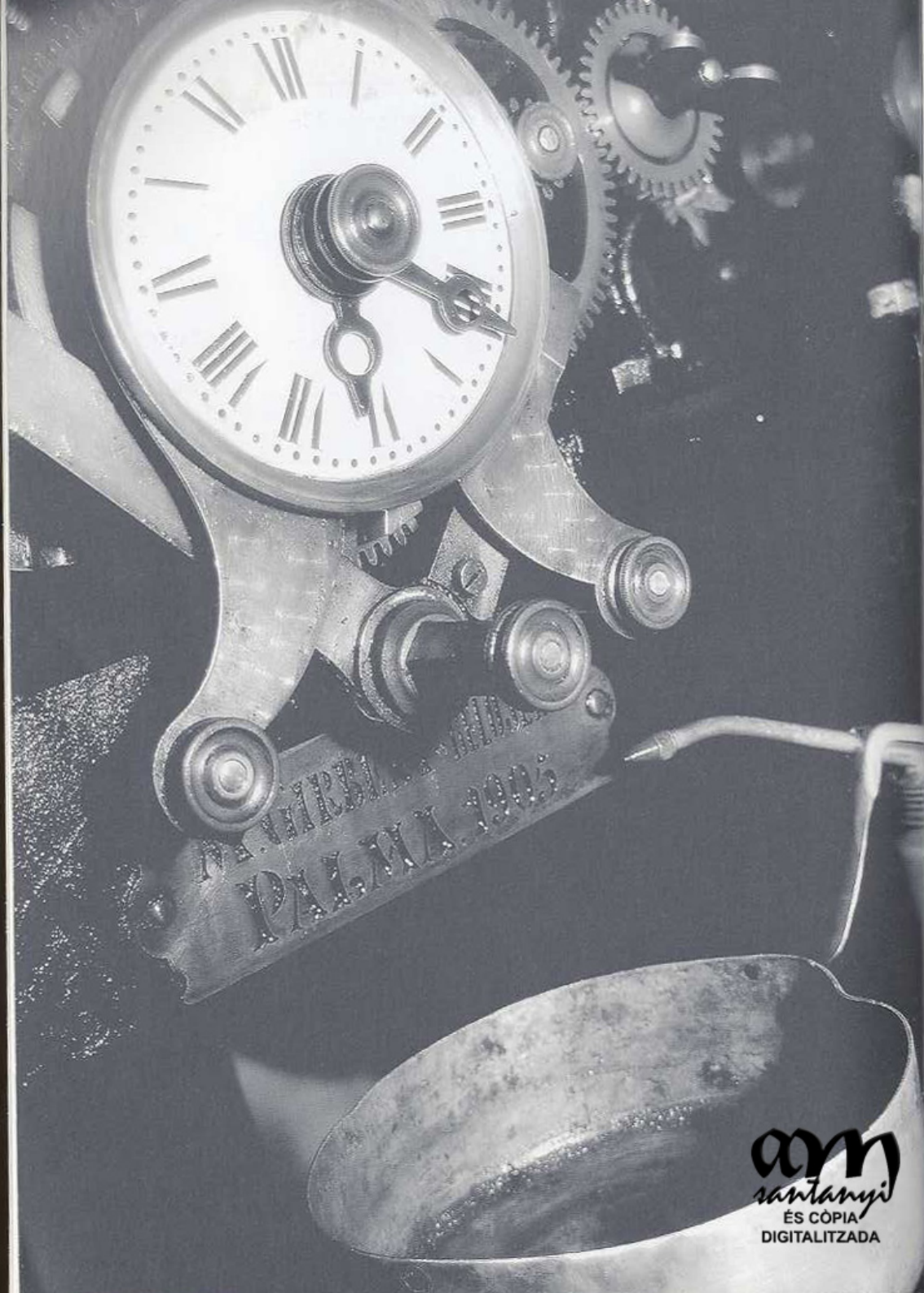
Membres del jurat

Cristòfol Vidal Manel Santos Pere Rosselló Joan Mas

Antoni Prats (Sueca, 1946) viu a la Marina des que el 1971 començà a treballar d'ensenyant; en l'actualitat, com a catedràtic de Llengua i Literatura castellanès, a l'IES Maria Ibars, de Dénia, ciutat en la que resideix des del 1975. El 1998 es doctorà amb una tesi sobre l'obra de Salvador Espriu.

La seva trajectòria literària s'ha centrat en la poesia, tot i que ha publicat algunes narracions breus i ha col·laborat en la premsa. Reculls de poemes seus són *Epigrammata* (1981), *Cadells de la desfeta* (1981), *Dic el teu nom* (1994), *El barranc i el còdols* (1995), *Vora el silenci* (1999), *Quadern de Benimaquia* (2000) i *Solatges* (Antologia 1981-2000). Alguns dels seus poemes han estat seleccionats i traduïts a l'alemany per a l'antologia *Iberia polyglotta* (2006). Ha col·laborat en revistes i miscel·lànies amb assajos, ressenyes, estudis i aproximacions a l'obra de nombrosos poetes en llengua catalana.

AJUNTAMENT DE SANTANYÍ

Pressupost municipal any 2006

DESPESES

CAPÍTOL I:	Despeses de personal	4.874.400,00
CAPÍTOL II:	Despeses en béns corrents i serveis	7.160.900,00
CAPÍTOL III:	Despeses financeres	200.000,00
CAPÍTOL IV:	Transferències corrents	761.500,00
CAPÍTOL VI:	Inversions reals	3.411.050,00
CAPÍTOL VII:	Transferències de capital	139.000,00
CAPÍTOL VIII:	Actius financers	3.100,00
CAPÍTOL IX:	Passius financers	450.050,00
Total		17.000.000,00

INGRESSOS

CAPÍTOL I:	Imposts directes	6.890.900,00
CAPÍTOL II:	Imposts indirectes	850.000,00
CAPÍTOL III:	Taxes i altres ingressos	2.548.000,00
CAPÍTOL IV:	Transferències corrents	2.655.000,00
CAPÍTOL V:	Ingressos patrimonials	765.000,00
CAPÍTOL VI:	Alineació d'inversions reals	2.827.000,00
CAPÍTOL VII:	Transferències de capital	464.000,00
CAPÍTOL IX:	Passius financers	100,00
Total		17.000.000,00

PADRÓ D'HABITANTS (31-12-2005)

S'Alqueria Blanca	1.061
Cala d'Or	4.375
Cala Figuera	706
Cala Llombards	364
Cala Santanyí	543
Calonge	939
Cap des Moro	129
Es Llombards	612
Portopetro	665
Santanyí	3.376
TOTAL	12.770

DEMOGRAFIA ANY 2005

Naixaments	113
Matrimonis	36
Defuncions	63

Carretera Sineu, 10 - Lloret de Vistalegre
Tel. 971 524 044 - Tel./Fax 971 524 212
Móvil 609 861 678

am
santanyí
ÉS CÒPIA
DIGITALITZADA

AJUNTAMENT DE SANTANYÍ